

> Retouradres Postbus 30205 2500 GE Den Haag
41769

Stg. Onderw. op Ref. Grondslag
Postbus 405
3800 AK Amersfoort

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 30205
2500 GE Den Haag

Ons kenmerk
2024/2/25955393

Datum 6 december 2024
Betreft Fusietoets overig
41769
Referentienummer IMT/202407/000556

Geachte heer, mevrouw,

Met uw aanvraag van 4 juli 2024 verzoekt u mij namens de betrokken partijen om goedkeuring voor een bestuurlijke fusie per 1 januari 2025 tussen:

- de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o.

(bestuur 84021), bevoegd gezag van de Jacobus Fruytier SG (instellingsnummer 01RL) en

- de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Amersfoort (bestuur 41769).

Daarbij gaat de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. op in de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Amersfoort. De Jacobus Fruytier SG (instellingsnummer 01RL) wordt overgedragen aan de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Amersfoort.

BESLUIT

Gelet op de artikelen 3.26 tot en met en met 3.33 (paragraaf 7) van de Wet op het voortgezet onderwijs 2020 (Wvo) en de artikelen 4:20a, 4:20b en 4:20c van paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht bericht ik u dat de goedkeuring van rechtswege is verleend. Deze goedkeuring van rechtswege heeft betrekking op:

1

De bestuurlijke fusie per 1 januari 2025 van:

- de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en

- de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Amersfoort.

De bestuursoverdracht van de Jacobus Fruytier SG (instellingsnummer 01RL) aan de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Amersfoort.

Motivering

In artikel 3.32 van de Wvo is bepaald dat de minister binnen 13 weken beslist op de aanvraag tot fusie. Deze termijn van 13 weken kan met 13 weken worden verlengd. Van die verlenging moet binnen 13 weken na de indiendatum mededeling worden gedaan aan de aanvrager. Op het besluit is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Uw aanvraag is ingediend op 4 juli 2024. De termijn van 13 weken is op 3 oktober 2024 verstreken. Ik heb u geen mededeling gedaan van een verlenging van de termijn. Op grond van artikel 4:20 b is de beschikking dan ook van rechtswege verleend.

Registratie in de Basisregistratie Instellingen

Om de bestuurlijke fusie en de bestuursoverdracht per 1 januari aanstaande te kunnen registreren in de Basisregistratie instellingen heb ik nodig:

- kopie van de door de notaris gewaarmerkte notariële akte van overdracht;
- Brinmutatieformulieren met de gewijzigde gegevens van de betrokken besturen en instellingen.

Tenslotte bied ik u mijn excuses aan voor de vertraging de besluitvorming.

Ter informatie

Uw zaak is bij DUO bekend onder referentienummer IMT/202407/000556. Ik verzoek u dit nummer te vermelden bij verdere correspondentie.

Wanneer u aanvullende vragen heeft, vindt u op www.duo.nl/zakelijk meer informatie. Het informatiecentrum onderwijs is op werkdagen te bereiken via 070-757 51 11 (po, van 09.00 tot 13.00 uur), 070-757 51 22 (vo, van 09.00 tot 13.00 uur) of 070-757 51 33 (mbo/ho, van 09.00 tot 13.00 uur). U kunt ook een mail sturen naar ico@duo.nl.

Met vriendelijke groet,
De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ons kenmerk
2024/2/25955393

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

namens deze,

Manager Bekostiging en Planning van de Dienst Uitvoering Onderwijs
Dit bericht is automatisch aangemaakt en daarom niet ondertekend

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Onderwerp: Advies fusietoets Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag

Datum: 29 oktober 2024

Aanleiding

De bevoegde gezagen van de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (JFSG) en de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (SORG) hebben op 15 juli 2024 een aanvraag ingediend bij de minister van OCW voor goedkeuring van een bestuurlijke fusie per 1 januari 2025. De bestuurlijke fusie betreft de overdracht door de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. van de instandhouding van de Jacobus Fruytier scholengemeenschap (brinnr. 01RL) aan de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag.

De Commissie macrodoelmatigheid mbo (CMMBO) heeft de taak de minister van OCW te adviseren over de voorgenomen fusie. Hierbij brengt de CMMBO haar advies uit.

Overwegingen

De analyse van de voorgenomen fusie is uitgevoerd op basis van de criteria in de 'Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017'. Op basis van de uitgevoerde analyse komt de CMMBO samengevat tot de volgende overwegingen:

Regionale context:

De recente en verwachte ontwikkeling van het aantal bekostigde vo-leerlingen en mbo-studenten van JFSG en SORG draagt volgens de Beleidsregel bij aan een rechtvaardiging van de voorgenomen fusie. Er is een lichte daling in vo-leerlingenaantallen zichtbaar, die naar verwachting zal doorzetten. Het verzorgingsgebied van beide instellingen strekt zich uit over meerdere provincies, met een focus op Gelderland, Flevoland en Utrecht.

De fusie kan bijdragen aan het versterken van de positie van het reformatorisch onderwijs in de regio en het beter inspelen op de verschuiving van de reformatorische achterban. Daarnaast kan de fusieorganisatie beter inspelen op de toenemende krapte op de arbeidsmarkt in diverse sectoren.

Toegankelijkheid van een divers onderwijsaanbod:

De fusie leidt niet tot een significante vermindering van keuzevrijheid voor leerlingen, aangezien de huidige scholen hun eigen grondslag, identiteit en pedagogisch-didactische autonomie behouden. De fusie beoogt juist de keuzevrijheid en variatie in het onderwijsaanbod te vergroten door profilering van individuele vestigingen en bovenschoolse samenwerking.

De bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen wordt verbeterd door de herschikking van het onderwijsaanbod, waaronder de realisatie van nieuwbouw in Barneveld. Dit draagt bij aan meer thuisnabij onderwijs voor een groter deel van de leerlingen uit de reformatorische achterban.

Toegankelijkheid van een divers onderwijsaanbod

De fusie leidt niet tot een significante vermindering van keuzevrijheid voor studenten, aangezien de huidige scholen ongewijzigd worden voortgezet, inclusief hun denominatieve identiteit. De fusie maakt de realisatie mogelijk van het 'Beroepsonderwijs Harderwijk en omgeving', wat kan leiden tot een breder en meer geïntegreerd onderwijsaanbod.

De bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen blijft nagenoeg ongewijzigd. De fusie biedt kansen voor het creëren van een doorlopende leerroute vmbo-mbo, wat de toegankelijkheid en aansluiting tussen onderwijsniveaus kan verbeteren.

(Macro)doelmatigheid

De huidige financiële positie van beide stichtingen is voorafgaand aan de fusie ruim voldoende. De fusie resulteert naar verwachting in positieve financiële effecten door synergievoordelen en schaalvoordelen. Er zijn beperkte financiële risico's geïdentificeerd, die gezien de sterke uitgangspositie beheersbaar lijken.

De fusie biedt mogelijkheden om de doelmatigheid van het opleidingsaanbod te versterken, onder andere door het versterken van doorlopende leerlijnen binnen de reformatische zuil en het creëren van meer slagkracht voor regionale samenwerking en innovatie.

Kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs

De huidige onderwijskwaliteit van beide instellingen is voldoende tot goed, wat een goede uitgangspositie biedt voor de fusie. De voorgenomen fusie biedt kansen voor kwaliteitsverbetering, met name door versterking van de kwaliteitszorg en de realisatie van doorlopende leerlijnen.

De fusie lijkt bij te dragen aan een verbeterde responsiviteit van het onderwijs, met name door versterkte regionale verankering en verhoogde flexibiliteit in het onderwijsaanbod. De bundeling van krachten tussen vo en mbo kan leiden tot meer innovatiekracht en de ontwikkeling van nieuwe onderwijsconcepten.

Menselijke maat

De fusieorganisatie beoogt de zelfstandigheid en identiteit van de betrokken scholen te behouden, wat bijdraagt aan de overzichtelijkheid en herkenbaarheid voor leerlingen en medewerkers. De medezeggenschap wordt geborgd door continuïteit in medezeggenschapsstructuren op schoolniveau. Er is aandacht voor een geleidelijke implementatie van veranderingen, wat bijdraagt aan het behoud van de menselijke maat.

Intern en extern draagvlak

Er is uitgebreid aandacht besteed aan het betrekken van interne stakeholders bij het fusieproces. Alle medezeggenschapsorganen hebben ingestemd met de voorgenomen fusie, wat duidt op een sterk intern draagvlak. Er is communicatie geweest met relevante externe stakeholders, waaronder gemeenten en maatschappelijke partners. Er worden geen expliciete bezwaren van externe stakeholders genoemd.

Conclusie

Op basis van artikel 2.1.11 van de WEB kan de minister van OCW goedkeuring onthouden indien als gevolg van de fusie de daadwerkelijke variatie van het onderwijsaanbod, in het opzicht van de diversiteit van onderwijsaanbieders in het middelbaar beroepsonderwijs, gelet op het geheel van de voorzieningen op het gebied van het onderwijs, op significante wijze wordt belemmerd. Op basis van voorgaande overwegingen komt de Commissie tot de conclusie dat de voordelen van de bestuurlijke fusie opwegen tegen de mogelijke nadelen. Er is geen sprake van een significante belemmering van de variatie van het onderwijsaanbod als gevolg van deze voorgenomen fusie.

De fusie beoogt een bijdrage te leveren aan het versterken van de publieke functie van het reformatorisch onderwijs in de regio. De fusieorganisatie krijgt een sterkere positie in regionale netwerken voor economische ontwikkeling en onderwijs-arbeidsmarkt. Dit draagt naar verwachting bij aan het in stand houden en verbeteren van het onderwijs voor leerlingen en studenten in een regio die te maken heeft met demografische krimp en arbeidsmarktkrapte.

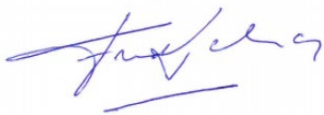
Advies

De Commissie macrodoelmatigheid mbo adviseert de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap goedkeuring te verlenen aan de voorgenomen bestuurlijke fusie tussen de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag.

Hoogachtend,

3

De Commissie macrodoelmatigheid mbo

A. Paling MBA
Voorzitter

E.M.J.M. Lucker
Secretaris

Analyseformulier fusietoets Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. en Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag

1. Fusiepartners

Gegevens fusiepartners

De fusiepartners zijn:

Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o.

Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (nr. bevoegd gezag 84021, vestigingsplaats Apeldoorn) is de rechtspersoon die de scholengemeenschap Jacobus Fruytier scholengemeenschap (brinnr. 01RL) in stand houdt, met daarin vmbo, havo, vwo, gymnasium en tweetalig onderwijs. De Jacobus Fruytier scholengemeenschap heeft locaties in Apeldoorn, Rijssen en Uddel.

Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (SORG))

De Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (SORG) (nr. bevoegd gezag 41769, vestigingsplaats Amersfoort) is de rechtspersoon die het Van Lodenstein College (VLC) in stand houdt (brinnr. 03WO en 26MV) en het Hoornbeeck College (brinnr. 09MR) in stand houdt. Het Van Lodenstein College is een voortgezet onderwijs met meerdere locaties en het Hoornbeeck College is een mbo met zes onderwijslocaties.

Deze fusie betreft een bestuurlijke fusie tussen twee zelfstandige schoolbesturen in het reformatorisch onderwijs. Hoewel er formeel sprake is van een intersectorale fusie (vo en mbo), ligt de focus primair op het voortgezet onderwijs. Het Hoornbeeck College als mbo-instelling is wel betrokken bij de fusie, maar er zijn geen specifieke beoogde effecten voor deze instelling.

2. Aard van de fusie

Aard van de fusie

Het gaat hier om een aanvraag voor een bestuurlijke fusie per 1 januari 2025¹.

Bestuurlijke fusie:

De bestuurlijke fusie betreft de overdracht door de Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. van de instandhouding van de instelling Jacobus Fruytier scholengemeenschap (brinnr. 01RL) aan de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (nr. bevoegd gezag 41769).

Institutionele fusie:

Er is geen sprake van een institutionele fusie; de scholen blijven als afzonderlijke BRIN-nummers bestaan.

¹ Fusie-effectrapportage (FER) bestuurlijke fusie: Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (84021) Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (41769), pagina 5.

3. Variatie van het onderwijsaanbod

De 'Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017' bevat in artikel 5 de criteria op basis waarvan in ieder geval het voornemen voor fusie getoetst moet worden. In deze paragraaf volgt, aan de hand van deze criteria, een analyse van de voorgenomen fusie.

Analyse

3.1 Regionale context (o.a. ontwikkeling aantal studenten)

Het verzorgingsgebied van Jacobus Fruytier Scholengemeenschap (JFSG) en het Van Lodenstein College (VLC) strekt zich uit over meerdere provincies, met een focus op Gelderland, Flevoland en Utrecht. Het gebied kenmerkt zich door een mix van stedelijke en landelijke gebieden met een relatief grote reformatorische achterban.

Ontwikkeling studentenaantallen

JFSG is een middelgrote vo-instelling met in 2023 ongeveer 2.500 leerlingen. SORG omvat zowel het Van Lodenstein College (VLC) met circa 4.000 vo-leerlingen als het Hoornbeeck College met ongeveer 10.000 mbo-studenten. Hoewel het Hoornbeeck College formeel onderdeel is van de fusie, wordt het in deze analyse grotendeels buiten beschouwing gelaten, aangezien er geen specifieke beoogde effecten voor deze mbo-instelling zijn². Tabel 1 laat de ontwikkeling van de leerlingenaantallen zien voor beide instellingen.

Tabel 1: (Verwachte) ontwikkeling aantal vo-leerlingen JFSG en VLC

Leerweg	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035
JFSG	2.471	2.488	2.468	2.429	2.432	2.379	2.318	2.241	2.113
VLC	3.936	3.886	3.840	3.878	3.949	3.798	3.805	3.873	3.938
Totaal	6.407	6.374	6.308	6.307	6.381	6.177	6.123	6.114	6.051

Bron: DUO

Voor het voortgezet onderwijs is een lichte daling in leerlingenaantallen zichtbaar, die naar verwachting zal doorzetten. Deze trend wordt veroorzaakt door demografische ontwikkelingen in de regio. De mbo-instelling Hoornbeeck College laat een stabiel beeld zien met ongeveer 10.000 studenten, wat naar verwachting de komende jaren zo zal blijven.

Regionale arbeidsmarkt en economie

Het verzorgingsgebied van beide instellingen kent een diverse economische structuur, met een mix van agrarische, industriële en dienstverlenende sectoren. De regio heeft te maken met vergrijzing en ontgroening, wat leidt tot toenemende krapte op de arbeidsmarkt in veel sectoren.

Er zijn personeelstekorten in verschillende beroepsrichtingen, met name in techniek, zorg, onderwijs en ICT. Dit sluit aan bij het landelijke beeld van arbeidsmarktkrapte in deze sectoren.

Regionale samenwerking

JFSG en VLC zijn actief betrokken bij regionale samenwerkingsverbanden, onder andere gericht op de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. De voorgenomen fusie beoogt deze samenwerking te

² Fusie-effectrapportage (FER) bestuurlijke fusie: Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (84021) Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (41769), pagina 5.

intensiveren, met name op het gebied van doorlopende leerroutes vmbo-mbo en het versterken van de zorgstructuur.

Op basis van voorgaande analyse constateert de CMMBO het volgende:

- De (verwachte) daling in vo-leerlingenaantallen ondersteunt de noodzaak tot strategische heroriëntatie en samenwerking.
- De stabiele mbo-studentenaantallen bieden een solide basis voor de fusieorganisatie.
- De aanhoudende krapte op de regionale arbeidsmarkt vraagt om een responsief en kwalitatief sterk beroepsonderwijs, waar de fusieorganisatie aan kan bijdragen.
- De voorgenomen fusie sluit aan bij de behoefte aan een evenwichtige spreiding van reformatorisch onderwijs in de regio en kan de positie van de instellingen in regionale samenwerkingsverbanden versterken.

Op basis van deze analyse draagt de regionale context bij aan een positieve beoordeling van de voorgenomen fusie, conform de Beleidsregel fusietoets in het onderwijs.

3.2 Toegankelijkheid van een divers onderwijsaanbod

3.2.1 Keuzevrijheid en variatie van het onderwijsaanbod

De voorgenomen fusie tussen de Jacobus Fruytier scholengemeenschap (JFSG) en het Van Lodenstein College (VLC) beoogt een positief effect te hebben op de keuzevrijheid en variatie van het onderwijsaanbod in het gezamenlijke verzorgingsgebied.

De FER geeft aan dat de fusie zal leiden tot een versterking en borging van het huidige onderwijsaanbod van beide scholen, met name voor toekomstige generaties. Belangrijk is dat de huidige grondslag, identiteit en pedagogisch-didactische autonomie van de JFSG en het VLC behouden blijven. Dit draagt bij aan het in stand houden van de bestaande keuzevrijheid voor leerlingen en ouders binnen het reformatorisch onderwijs.

De fusie beoogt de vestigingen van beide scholen meer ruimte te geven om, in onderlinge afstemming, het eigen profiel verder te ontwikkelen. Dit kan leiden tot een diverser onderwijsaanbod, waarbij vestigingen van de JFSG en het VLC zich onderling meer kunnen onderscheiden. Volgens de FER³ wordt er gestreefd naar "handhaven van de huidige scholen, de bijbehorende naamgeving en het bijbehorende profiel als drie aparte werkmaatschappijen".

De FER beschrijft specifieke plannen voor verschillende vestigingen. Zo zal de vestiging Amersfoort starten met een vmbo-bl/kl-bovenbouw vanaf 1 augustus 2026, met een breed profiel Dienstverlening en Productie. In Barneveld wordt het aanbod uitgebreid met vmbo- en havo-bovenbouw. De vestiging Apeldoorn ontwikkelt een meer flexibel onderwijsaanbod, terwijl Kesteren haar aanbod kan uitbreiden vanwege verwachte groei. Uddel en Rijssen ontwikkelen specifieke onderwijsconcepten gericht op coaching en flexibel onderwijs⁴.

Daarnaast wordt er gestreefd naar bovenschoolse samenwerking tussen de JFSG en het VLC, wat de keuzemogelijkheden voor leerlingen kan vergroten, bijvoorbeeld door het volgen van interessante (keuze)vakken op een andere locatie.

³ Fusie-effectrapportage (FER) bestuurlijke fusie: Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (84021) Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (41769), pagina 24.

⁴ Idem. Pagina: 29 – 31.

De Commissie constateert dat de voorgenomen fusie beoogt de keuzevrijheid en variatie in het onderwijsaanbod te vergroten, zowel door profilering van individuele vestigingen als door bovenschoolse samenwerking. Het behoud van de denominatieve identiteit waarborgt daarbij de keuzevrijheid binnen het reformatorisch onderwijs.

3.2.2 Bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen

De voorgenomen fusie heeft als doel om de bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen van de JFSG en het VLC in het gezamenlijke verzorgingsgebied te optimaliseren. De FER geeft aan dat er wordt gestreefd naar meer thuisnabij onderwijs voor een groter deel van de leerlingen, met behoud van alle bestaande vestigingen van beide scholen, met uitzondering van de VLC-vestiging Hoevelaken.

Een belangrijke ontwikkeling is de verplaatsing van het onderwijsaanbod van Hoevelaken naar Amersfoort, Barneveld en Kesteren. Deze herschikking beoogt niet alleen het behoud van het aanbod voor de regio, maar ook een verkleining van de reisafstand voor veel leerlingen. Daarnaast faciliteert de fusie de realisatie van nieuwbouw in Barneveld, wat zal bijdragen aan een betere spreiding van het onderwijsaanbod van de JFSG en het VLC. Hierdoor zullen naar verwachting meer leerlingen uit de reformatorische achterban onderwijs kunnen volgen dat dichterbij huis is.

De fusieorganisatie zet sterk in op het uitbreiden en versterken van het ondersteuningsaanbod. Op elke locatie wordt voorzien in de benodigde basisondersteuning, gebaseerd op het schoolondersteuningsprofiel. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, worden specifieke voorzieningen gecreëerd.

Er komen vmbo-trajectklassen voor leerjaar 1 t/m 4 in Barneveld en Apeldoorn, en trajectklassen voor onderbouw en bovenbouw havo/vwo in Amersfoort en Apeldoorn. Hoogwaardige ondersteuning voor leerlingen met hoogbegaafdheidsproblematiek wordt geconcentreerd in Amersfoort en Apeldoorn, terwijl VSO en rebound voor alle niveaus in Apeldoorn wordt aangeboden.

De fusieorganisatie erkent dat voor een beperkt deel van de kwetsbare jongeren de reistijd naar de dichtstbijzijnde locatie ook na de fusie meer dan een half uur blijft. Om de toegankelijkheid voor deze groep te verbeteren, wordt het aanbod van Entree- en niveau 2-opleidingen op diverse locaties verbreed. Daarnaast ontwikkelt de fusieorganisatie een meer outreachende aanpak voor deze specifieke groep leerlingen. Deze maatregelen beogen de onderwijsmogelijkheden voor kwetsbare jongeren te vergroten, ondanks de geografische uitdagingen die blijven bestaan⁵.

De Commissie concludeert op basis van deze analyse het volgende:

- De fusie beoogt de keuzevrijheid en variatie in het onderwijsaanbod van de JFSG en het VLC te vergroten door vestigingen meer ruimte te geven voor profilering en door bovenschoolse samenwerking te stimuleren.
- Er wordt gestreefd naar een betere spreiding van onderwijsvoorzieningen van beide scholen, met als doel meer thuisnabij onderwijs voor een groter deel van de doelgroep.
- De herschikking van het onderwijsaanbod, inclusief de nieuwbouw in Barneveld, kan bijdragen aan een verbeterde bereikbaarheid voor veel leerlingen van de JFSG en het VLC.

⁵ Fusie-effectrapportage (FER) bestuurlijke fusie: Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (84021) Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (41769), pagina 25.

- Het behoud van de denominatieve identiteit van beide scholen waarborgt de keuzevrijheid binnen het reformatorisch onderwijs.
- De fusieorganisatie zet in op versterking van het ondersteuningsaanbod en neemt maatregelen om de toegankelijkheid voor kwetsbare leerlingen te verbeteren, ondanks blijvende geografische uitdagingen voor een kleine groep.

Op basis van deze analyse lijkt de voorgenomen fusie bij te dragen aan de toegankelijkheid van een divers onderwijsaanbod. Dit draagt volgens de Beleidsregel bij aan een positieve beoordeling van de fusie.

3.3 Doelmatigheid

3.3.1 Interne doelmatigheid

Uit oogpunt van de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017 heeft het criterium interne doelmatigheid vooral betrekking op de (financiële) continuïteit van de fusieorganisatie. Om dit te beoordelen, kijken we eerst naar de huidige financiële uitgangsspositie van de twee betrokken instellingen.

Tabel 2 toont de financiële kengetallen van JFSG en SORG over de afgelopen vijf jaar:

Tabel 2: Financiële kengetallen JFSG en SORG⁶

	JFSG	SORG	Norm
Rentabiliteit			0
2019	2,7	3,0	
2020	2,6	2,6	
2021	9,4	7,3	
2022	2,7	0,3	
2023	8,1	1,2	
Liquiditeit			> 0,5
2019	2,94	0,31	
2020	2,81	0,66	
2021	3,96	0,87	
2022	2,54	1,01	
2023	3,38	1,27	
Solvabiliteit			0,3 – 0,6
2019	0,37	0,55	
2020	0,39	0,54	
2021	0,48	0,57	
2022	0,44	0,64	
2023	0,55	0,60	

Bronnen: DUO, FER en Bestuursverslag SORG (2023)

Analyse van de kengetallen:

⁶ Voor JFSG zijn de DUO-cijfers 2019-2023 gebruikt, welke vrijwel overeenkomen met de aangeleverde cijfers (FER). Voor SORG is het Bestuursverslag geraadpleegd voor liquiditeit en solvabiliteit (2019-2023) en rentabiliteit (2023). De rentabiliteit van SORG (2019-2022) is gebaseerd op de aangeleverde gegevens (FER).

1. Rentabiliteit: Beide stichtingen laten over de afgelopen jaren een positieve rentabiliteit zien, ruim boven de norm van 0. De JFSG toont een wat onregelmatiger verloop met een positieve uitschieter in 2021 en 2023. SORG laat een stabielere trend zien, met een uitschieter in 2021.
2. Liquiditeit: De liquiditeitsratio's van beide stichtingen zijn hoger dan de minimumnorm van 0,5, met uitzondering van SORG in 2019 (0,31). De JFSG heeft een zeer sterke liquiditeitspositie, terwijl SORG een stijgende trend laat zien.
3. Solvabiliteit: Beide stichtingen hebben een solvabiliteit die binnen of boven de norm van 0,3 - 0,6 ligt. De JFSG bevindt zich binnen de normrange met een stijgende trend. SORG heeft een stabiele solvabiliteit aan de bovenkant van de normrange.

Deze sterke financiële uitgangspositie van beide stichtingen vormt een solide basis voor de voorgenomen fusie.

Verwachte financiële effecten van de fusie:

1. Synergievoordelen: De FER vermeldt dat de fusie zal leiden tot een structurele besparing op overhead (bestuur, management en bedrijfsvoering) van €7,3 miljoen tot 2027.
2. Fusiekosten: Er worden incidentele fusiekosten verwacht van €9,3 miljoen, te dekken uit eigen vermogen.
3. Investeringsruimte: De fusie creëert financiële ruimte voor investeringen in onderwijskwaliteit en huisvesting, waaronder de beoogde nieuwbouw in Barneveld.

Financiële risico's:

1. Leerlingendaling: De verwachte daling in leerlingenaantallen op langere termijn vormt een financieel risico, maar de grotere organisatie na fusie is beter in staat om deze daling op te vangen.
2. Implementatiekosten: De kosten voor het harmoniseren van systemen en processen zijn nog niet volledig in kaart gebracht.

Op basis van voorgaande constateert de Commissie het volgende:

- De huidige financiële positie van beide stichtingen is voorafgaand aan de fusie ruim voldoende, met kengetallen die over het algemeen de normen overtreffen.
- De fusie resulteert naar verwachting in positieve financiële effecten door synergievoordelen en schaalvoordelen.
- Er zijn beperkte financiële risico's geïdentificeerd, die gezien de sterke uitgangspositie beheersbaar lijken.
- De fusie lijkt bij te dragen aan de interne doelmatigheid door het creëren van financiële ruimte voor investeringen in onderwijskwaliteit en huisvesting.

Op basis van de beschikbare informatie draagt de voorgenomen fusie bij aan een positieve beoordeling van de interne doelmatigheid, conform de Beleidsregel fusietoets in het onderwijs.

3.3.2 Externe (macro)doelmatigheid

Bij de beoordeling van de externe doelmatigheid van deze fusie is het belangrijk om rekening te houden met de specifieke context van het reformatorsch onderwijs en het bovenregionale karakter van de betrokken instellingen.

Spreiding opleidingsaanbod:

- De FER geeft aan dat het huidige onderwijsaanbod van de JFSG, VLC en Hoornbeeck College grotendeels gehandhaafd blijft. Er is dus geen sprake van een significante vermindering van het opleidingsaanbod.
- De voorgenomen sluiting van de vestiging VLC Hoevelaken wordt gecompenseerd door het verplaatsen van het onderwijsaanbod naar Amersfoort, Barneveld en Kesteren. Dit zorgt ervoor dat het aanbod voor de regio behouden blijft, zij het op andere locaties.
- De fusie beoogt een versterking van de doorlopende leerlijnen tussen vmbo, havo/vwo en mbo binnen de reformatorisches zuil. Dit kan gezien worden als een verbetering van de doelmatigheid van het opleidingsaanbod.

Afstemming op regionale arbeidsmarkt:

- Hoewel de FER geen gedetailleerde analyse bevat van de afstemming op de regionale arbeidsmarkt, wordt wel benadrukt dat de fusie moet bijdragen aan het versterken van het arbeidsmarktperspectief. Dit door onder andere:
 1. Actievere participatie in regionale netwerken van bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen.
 2. Een wendbaarder opleidingsaanbod.
- De fusie beoogt de positie van de instellingen in regionale samenwerkingsverbanden te versterken, wat indirect kan bijdragen aan een betere afstemming op de arbeidsmarkt.
- Door de schaalvergroting ontstaat meer ruimte voor innovatie en professionalisering, wat kan leiden tot een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

De Commissie komt samengevat tot de volgende conclusies:

- De fusie betreft een samenvoeging van twee besturen binnen de reformatorisches zuil, waarbij het huidige onderwijsaanbod en de spreiding daarvan grotendeels gehandhaafd blijven, met enkele verschuivingen die de regionale dekking niet wezenlijk aantasten.
- De fusie faciliteert de versterking van doorlopende leerroutes binnen de reformatorisches onderwijskolom, wat kan bijdragen aan een verbeterde aansluiting op de arbeidsmarkt.
- De schaalvergroting biedt kansen voor een sterkere positie in regionale samenwerkingsverbanden en meer ruimte voor innovatie, wat indirect de aansluiting op de arbeidsmarkt kan verbeteren.
- Er is beperkte concrete informatie beschikbaar over de directe effecten van de fusie op de afstemming met de regionale arbeidsmarkt, wat een aandachtspunt vormt.

Op basis van deze analyse lijkt de voorgenomen fusie bij te dragen aan de externe doelmatigheid door het versterken van de doorlopende leerlijnen binnen de reformatorisches zuil en het creëren van meer slagkracht voor regionale samenwerking en innovatie. De beperkte informatie over directe arbeidsmarkteffecten is een aandachtspunt. Desondanks draagt dit volgens de Beleidsregel bij aan een overwegend positieve beoordeling van de fusie op het punt van externe doelmatigheid.

3.4 Kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs

Bij de beoordeling van de kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs in het kader van de voorgenomen fusie is het van belang om zowel naar de huidige kwaliteit van de betrokken instellingen te kijken als naar de verwachte effecten van de fusie op de onderwijskwaliteit.

Huidige onderwijskwaliteit:

De FER vermeldt dat de kwaliteit van het onderwijs van de JFSG, VLC en Hoornbeeck College bij aanvang van de fusie voldoende is. Specifieke inspectiebeoordelingen worden niet genoemd, maar er wordt gesteld dat de fusie minimaal moet bijdragen aan de continuering van de huidige kwaliteit.

Uit openbare bronnen blijkt dat de huidige kwaliteitszorg en kwaliteit van het onderwijs van de betrokken instellingen voldoende tot goed is. In het meest recente vierjaarlijks onderzoek bij de Jacobus Fruytier scholengemeenschap in 2022 oordeelde de inspectie dat het bestuur een stelsel van kwaliteitszorg van ruim voldoende kwaliteit heeft ingericht. De kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie werd als voldoende beoordeeld⁷. Voor de Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (SORG) handhaafde de inspectie in 2020 het oordeel 'goed' op bestuursniveau, zoals dat was toegekend tijdens het onderzoek naar de Staat van de Instelling in 2015. De inspectie concludeerde dat er geen indicaties van risico's waren bij het bestuur en de onderliggende scholen⁸. De studenttevredenheid bij beide instellingen ligt rond het landelijk gemiddelde.

Verwachte effecten van de fusie op onderwijskwaliteit:

1. Versterking kwaliteitszorg: De fusie beoogt de kwaliteitszorg te versterken door:
 - o Het versterken van de PDCA-cyclus
 - o Data-gedreven werken
 - o Het stimuleren van een professionele cultuur waarin eigenaarschap voor kwaliteit door alle medewerkers wordt gevoeld en uitgedragen
2. Doorlopende leerlijnen: De fusie biedt kansen voor het versterken van doorlopende leerlijnen tussen vmbo, havo/vwo en mbo binnen de reformatorische zuil, wat kan bijdragen aan een verbetering van de onderwijskwaliteit.
3. Behoud van identiteit en zelfstandigheid: De FER benadrukt dat de scholen hun eigen visie en herkenbare identiteit behouden, wat de continuïteit van bestaande kwaliteitsstructuren kan waarborgen.
4. Financiële ruimte voor kwaliteitsverbetering: Door de efficiëntievoordelen die de fusie met zich meebrengt, ontstaat er mogelijk meer financiële ruimte voor investeringen in onderwijskwaliteit en innovatie.

Responsiviteit:

De fusie lijkt bij te dragen aan een verbeterde responsiviteit van het onderwijs:

1. Regionale verankering: Er wordt beoogd de verbinding met de regio te versterken, waarbij de fusieorganisatie streeft naar een rol als regionaal kennis- en innovatiecentrum.
2. Flexibiliteit in onderwijsaanbod: De integratie van vo en mbo in één organisatie kan leiden tot een flexibeler onderwijsaanbod, waarbij sneller kan worden ingespeeld op veranderende onderwijsbehoeften van leerlingen en de arbeidsmarkt.

⁷ Vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen, Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reform. Grondslag Apeldoorn eo. Inspectie van het Onderwijs, 9 december 2022.

⁸ Vierjaarlijks onderzoek bestuur en opleidingen, Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag. Inspectie van het Onderwijs, oktober 2020.

3. Innovatiekracht: De bundeling van krachten tussen vo en mbo kan leiden tot meer innovatiekracht, waarbij nieuwe onderwijsconcepten en -methoden kunnen worden ontwikkeld die beter aansluiten bij de veranderende eisen van de maatschappij en het bedrijfsleven.

Op basis van het voorgaande stelt de Commissie het volgende vast:

- De huidige onderwijskwaliteit van de betrokken instellingen wordt als voldoende beoordeeld, wat een goede uitgangspositie biedt voor de fusie.
- De voorgenomen fusie biedt kansen voor kwaliteitsverbetering, met name door versterking van de kwaliteitszorg en de realisatie van doorlopende leerlijnen binnen de reformatorische zuil.
- Het behoud van de zelfstandigheid en identiteit van de betrokken scholen waarborgt de continuïteit van bestaande kwaliteitsstructuren.
- De fusie lijkt bij te dragen aan een verbeterde responsiviteit van het onderwijs, met name door versterkte regionale verankering en verhoogde flexibiliteit in het onderwijsaanbod.
- De potentiële financiële voordelen van de fusie kunnen ruimte creëren voor verdere investeringen in onderwijskwaliteit en innovatie.

Op basis van deze analyse lijkt de voorgenomen fusie positief bij te dragen aan de kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs. Dit draagt volgens de Beleidsregel bij aan een positieve beoordeling van de fusie.

3.5 Menselijke maat

Bij de beoordeling van de menselijke maat zijn twee aspecten in het bijzonder van belang. Ten eerste moet de organisatie van het onderwijs ook na de fusie voor de individuele student en medewerker herkenbaar, toegankelijk en overzichtelijk zijn. Ten tweede is er de (mede)zeggenschap over het onderwijs, waarbij de dagelijkse leiding herkenbaar en toegankelijk moet zijn voor medewerkers, studenten en ouders.

Overzichtelijkheid na fusie

De FER benadrukt dat er voor leerlingen, ouders en personeel nauwelijks iets zal veranderen op de fusiedatum. De Jacobus Fruytier scholengemeenschap (JFSG) en het Van Lodenstein College (VLC) zullen als zelfstandige scholen blijven bestaan, met behoud van hun eigen grondslag, identiteit en pedagogisch-didactische autonomie. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid en overzichtelijkheid van de onderwijsorganisatie voor alle betrokkenen.

De fusie beoogt juist meer ruimte te geven aan de vestigingen om, in onderlinge afstemming, hun eigen profiel verder te ontwikkelen. Dit sluit aan bij de lokale omgeving en kenmerken van elke vestiging, wat de herkenbaarheid en overzichtelijkheid op vestigingsniveau ten goede komt.

Zeggenschap en toegankelijkheid

De FER stelt dat de medezeggenschap op schoolniveau nauwelijks gevolgen zal ondervinden van de bestuurlijke fusie. Er zal een nieuwe gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) worden gevormd voor onderwerpen van gemeenschappelijk belang. De directe gesprekspartner van de MR wordt de directie van de scholen in plaats van het schoolbestuur, wat de toegankelijkheid op lokaal niveau kan vergroten.

Voor het Hoornbeek College verandert de medezeggenschapsstructuur en -positie binnen de bestuurlijke organisatie niet. Dit waarborgt de continuïteit in de zeggenschap voor deze instelling.

De FER benadrukt dat de inrichting en vormgeving van medezeggenschap na het voorgenomen besluit tot bestuurlijke fusie verder zal worden uitgewerkt, met aandacht voor harmonisatie van medezeggenschapsstatuten en -reglementen.

Maatregelen ter borging van de menselijke maat

De FER beschrijft enkele maatregelen die bijdragen aan het behoud van de menselijke maat:

1. Behoud van zelfstandigheid: JFSG en VLC blijven zelfstandige scholen met eigen identiteit en profiel.
2. Versterking vestigingsprofielen: Meer ruimte voor vestigingen om eigen profielen te ontwikkelen, aansluitend bij de lokale context.
3. Behoud van medezeggenschap: Continuïteit in medezeggenschapsstructuren op schoolniveau, met aanpassing op bovenschools niveau.
4. Behoud van autonomie Hoornbeeck College: De zelfstandige positie van het Hoornbeeck College wordt gecontinueerd met eigen directie, schoolverantwoordelijkheid en bekostiging.
5. Gefaseerde implementatie: Veranderingen in onderwijsaanbod worden geleidelijk doorgevoerd, wat abrupte veranderingen voor leerlingen en personeel voorkomt.

De Commissie concludeert het volgende:

- De voorgenomen fusie beoogt de zelfstandigheid en identiteit van de betrokken scholen te behouden, wat bijdraagt aan de overzichtelijkheid en herkenbaarheid voor studenten en medewerkers.
- De medezeggenschap wordt geborgd door behoud van structuren op schoolniveau en vorming van een nieuwe GMR, wat suggereert dat de zeggenschap van verschillende partijen behouden blijft.
- Er is aandacht voor het behoud van de eigenheid van vestigingen en het Hoornbeeck College, wat aansluit bij het concept van de menselijke maat.
- De geleidelijke implementatie van veranderingen draagt bij aan het behoud van overzichtelijkheid en toegankelijkheid tijdens het fusieproces.

Op basis van de beschikbare informatie lijkt de voorgenomen fusie voldoende aandacht te besteden aan het behoud van de menselijke maat. Dit draagt volgens de Beleidsregel bij aan een positieve beoordeling van de fusie.

3.6 Draagvlak

3.6.1 Intern

Het interne draagvlak voor de voorgenomen fusie tussen Vereniging Voortgezet Onderwijs op Reformatorische Grondslag Apeldoorn e.o. (JFSG) en Stichting voor Onderwijs op Reformatorische Grondslag (VLC) is een cruciaal aspect in de beoordeling van de fusieaanvraag. Uit de beschikbare informatie in de FER blijkt dat er uitgebreide aandacht is besteed aan het betrekken van interne stakeholders bij het fusieproces.

De FER vermeldt dat de medezeggenschapsorganen vanaf de aanvang van het proces periodiek zijn geïnformeerd over de voortgang. Ze zijn betrokken geweest bij specifieke onderdelen zoals het adviseren over de intentieovereenkomst en het bestuurlijk perspectief, en hebben deelgenomen aan klankbordoverleggen en een miniconferentie.

Uit de toegevoegde documenten blijkt dat de medezeggenschapsraden van zowel JFSG als VLC hebben ingestemd met de FER en de beoogde bestuurlijke fusie. Dit getuigt van een breed intern draagvlak voor de fusie.

Er is ook een achterbanraadpleging uitgevoerd onder de ouders van beide scholen. Van de JFSG zijn 360 reacties (14,8%) ontvangen en van het VLC 553 reacties (14,0%). Beide besturen concluderen dat de gedachten en gevoelens van de respondenten aansluiten bij wat de besturen beogen en belangrijk vinden om te waarborgen/versterken.

De Raden van Toezicht van beide organisaties zijn eveneens nauw betrokken geweest bij het proces en hebben hun goedkeuring verleend aan de verschillende stappen in het fusieproces.

De Commissie concludeert op basis van voorgaande dat er intern voldoende draagvlak is voor de voorgenomen fusie.

3.6.2 Extern

Wat betreft het externe draagvlak, vermeldt de FER dat de gemeenten Amersfoort, Apeldoorn, Barneveld, Ede, Goes, Gouda, Kampen, Neder-Betuwe, Nijkerk, Rijssen-Holten en Rotterdam een formele rol hebben in het fusieproces. Deze gemeenten zijn bestuurlijk en ambtelijk geïnformeerd over het voornemen tot fusie en het beoogde tijdpad.

De colleges van burgemeester en wethouders van deze gemeenten zijn gevraagd een advies uit te brengen over de voorgenomen bestuurlijke fusie. Deze adviezen zijn als bijlagen aan de FER toegevoegd.

Daarnaast werken beide schoolbesturen samen met veel maatschappelijke partners en bedrijven, waaronder samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, andere scholen en collega-schoolbesturen binnen het (reformatorisch) onderwijs. Deze partners zijn vanaf de intentieovereenkomst periodiek en wanneer relevant geïnformeerd over de voortgang van de verkenning.

De FER vermeldt geen expliciete bezwaren of tegenstand van externe stakeholders tegen de voorgenomen fusie.

Op basis van voorgaande concludeert de Commissie het volgende:

- Er is uitgebreid aandacht besteed aan het betrekken van interne stakeholders, waaronder medezeggenschapsraden, ouders en de Raden van Toezicht, bij het fusieproces.
- Alle medezeggenschapsorganen hebben ingestemd met de voorgenomen fusie, wat duidt op een sterk intern draagvlak.
- De vereiste procedures voor medezeggenschap en ouderraadpleging zijn zorgvuldig gevolgd.
- Er is communicatie geweest met relevante externe stakeholders, waaronder gemeenten en maatschappelijke partners.
- De adviezen van de betrokken gemeenten zijn opgevraagd en toegevoegd aan de FER, wat bijdraagt aan de transparantie van het proces.
- Er worden geen expliciete bezwaren van externe stakeholders genoemd in de FER.

De Commissie oordeelt dat er voldoende aandacht is besteed aan het creëren van draagvlak voor de fusie, zowel intern als extern. Dit draagt bij aan een positieve beoordeling van de fusieaanvraag.

3.7 Overige aandachtspunten

N.v.t.